

A Papíripari Kutatóintézet műszaki könyvtárának sorsa

Tarján Ferencné

A könyvtár, működésének kezdetén főleg az intézetet szolgálta, de természetesen minden érdeklődő számára hozzáférhető volt az állománya. A hatvanas évektől kezdve, különösen a Papíripari Vállalat megalakulásával, iparági szakkönyvtári funkciót töltött be, hasonlóan a többi könyvnyűipari kutatóintézet könyvtárához. Ehhez a feladatkörhöz információs kiadványainak létrehozásával és az országos információs szolgáltatásokba (pl. az Országos Műszaki Könyvtár Referáló Lap sorozata) való bekapcsolódásával nőtt fel. Ezekben az években a Papíripari Vállalathoz több mint tíz gyár tartozott. A nyolcvanas évektől országos feladatkörű könyvtár volt, az erre vonatkozó rendelet megváltozásáig.

Az olvasói létszám a hetvenes-nyolcvanas években volt a legnagyobb. Nem csak a gyárakból, de az oktatási intézményekből is akkor jártak a legtöbben a könyvtárba. Sok szakdolgozat és diplomamunka anyagát gyűjtötték ott a kollégák, doktori disszertációkhoz is irodalmaztak.

A könyvtár a külföldi társintézetek (német, cseh, román, lengyel, finn) műszaki könyvtáraival való összehasonlításban is előkelő helyet foglalt el. Jó kapcsolatban is állt ezekkel a könyvtárakkal, kiadványcserével gazdagította állományát.

A kilencvenes évek privatizációja nagy változást hozott az intézet és így a könyvtár életében is. Az addig térítésmentes szolgáltatásokat a piacgazdálkodás szabályai szerint kellett átalakítani. Kevés könyvtár tudta ezt az átállást túlélni, kevesen tudtak szinte önfenntartóak lenni ezekben az években, mint ahogy ez a papíripari műszaki könyvtárnak sikerült, az ipar és a felsőoktatás igényességének köszönhetően.

A könyvtár állománya 2009-ben megközelítette a 30 000 egységet. Ebből a könyvek száma mintegy 14 000, az időszaki kiadványoké (folyóiratok) közel 4000, a kutatási jelentések száma több mint 4000 volt, a fordításoké majdnem 8000.

Az 1990 óta épített számítógépes adatbázis (TEX TAR) nagysága 2009-ben 37 500 tétel volt. A Nyugat-magyarországi Egyetem szervezetében

működő Papíripari Kutatóintézet ennek az állománynak egy töredékét vitte Sopronba: a könyveknek mintegy felét, és 12 féle folyóiratból 5-10 évfolyamot.

Az intézet tulajdonosai által megbízott felszámoló Szőke András kollégánkat kérte fel a megmaradt könyvtári állomány közgyűjteményekben való elhelyezésére. Ezt a munkát Tarján Ferencné és Völgyi Péter, a kutatóintézet volt munkatársai segítették.

A több mint hét hónapi munka legnagyobb eredményének azt lehet tekinteni, hogy az intézeti munka 60 évét tükröző kutatási jelentéseket (több mint 4000 egység) a Budapest Főváros Levéltára vette át megőrzésre a hagyományos katalógussal és a számítógépes adatbázissal együtt.

A mintegy 8000 kötet könyv negyedét sikerült megőrzésre átadni a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtárnak (BME-OMIKK), az Országos Széchényi Könyvtárnak, a Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeumnak és a Magyar Papír- és Vízjeltörténeti Társaságnak (Mapavit).

A mentés munkája nem volt ennyire eredményes a folyóiratok tekintetében, de az utolsó időszakban a legnagyobb örömeinkre szolgált, hogy a BME-OMIKK befogadott több mint 1000 évfolyamot a folyóiratokból.

Ezek a könyvtári egységek tehát az említett könyvtárakban a feldolgozás után továbbra is hozzáférhetőek lesznek az érdeklődők részére.

Ezután a Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület meghirdette tagjainak, hogy a megmaradt könyvekből saját használatra lehet válogatni. Sok kolléga élt ezzel a lehetőséggel.

A könyvtár sorsának utolsó időszakát megpróbáltuk olyan elkötelezetten és szakmai szeretettel intézni, ahogy az elmúlt 60 évben ezt tette az intézet sok vezetője és sok könyvtáros kollégája.

Ezúton mondunk köszönetet a befogadó levéltárnak és könyvtáraknak és azoknak a levéltáros, illetve könyvtáros kollégáknak, akik ezt a munkát segítették.